

לנגן במטלופון בבית ובגן

לפניך קורס מקוון ללימוד נגינה במטלופון חדשני וחוויתי!

הקורס מתאים לכל מי שרוצה ללמוד לנגן, גם ללא ניסיון קודם.

הקורס כולל: רקע תאורתי על המטלופון, מושגי יסוד בשפת המוסיקה וכן דקלומים ושירים להכרות ראשונה עם מטלופון בפעילות עם הגיל הרך

קצת על עצמי ועל שיטת " המורה המנגנת" שפיתחתי:

שמי נורית וייס לוי, אמא לשניים, "ילדת מוזיקה" בנשמה

מרכזת קורסים ב'דעת-שילוב אמנויות', מורה למוסיקה לגיל הרך, יוצרת, מפתחת ומנחה את הקורס "לנגן מטלופון" במכללה .

גדלתי בבית שהשמיעו בו הרבה מוזיקה מכל הסוגים, עם אבא מוסיקולוג שבזכותו שרתי במקהלות מקצועיות קלאסיות ומודרניות, למדתי לנגן בפסנתר במשך 12 שנים בקונסרבטוריון ועשיתי בגרות במוסיקה.

לאחר הצבא שיניתי כוון ועשיתי תואר ראשון (BA) ותואר שני (MBA) במשאבי אנוש ובכך עסקתי לא מעט שנים.

במהלך שנים אלו המשכתי להופיע ולשיר בארץ ובעולם, לנגן ולכתוב שירים למגרה.

בשנת 2013 החלטתי לעסוק במוזיקה ו"מכללת דעת" ובראשה ורד כרמל פתחו לי את הדלת לעולם המוזיקה לגיל הרך ומאז אני מורה למוסיקה לגיל הרך, יוצרת שירים ומנחה במכללה.

- קצת על השיטה שלי

מניסיוני כמורה בגנים (בעיקר עם גילאי 0-3) מצאתי כי המטלופון ממש "נוגע" בילדים,

לכן פיתחתי את שיטת "המורה המנגנת" שמאפשרת לכל מי שמחנך ילדים בגיל הרך

לנגן גם ללא ידע מוזיקלי קודם.

צבעי המטלופון מסמנים את הצלילים כמו תווים והשירים שאני כותבת מוכוונים להקשה פשוטה לפי צבעים.

- למה בחרתי במטלופון?

כנראה שהמטלופון בחר בי...!)

התאהבתי במטלופון עוד כילדה בשיעורי הריתמיקה, עד היום זכורה לי החוויה.

כשהתחלתי ללמד ילדים גיליתי שהצלילים והצבעוניות שלו הם כמו קסם.

מצאתי שצלילי הפעמון הנעימים שלו מיד גורמים לילדים להביט אליי, להקשיב ברוגע ואפילו הבכי נפסק.

דעת - שילוב אמנויות,

מנהלת משרד – אור קל-שובל: 052-6260234

idaart@gmail.com

www.DaatArt.co.il

הצבעוניות שלו מושכת את תשומת ליבם של הילדים, מדגישה בפניהם שיש שוני בין הצלילים (כמובן שגם משמשת ללימוד הצבעים), באמצעותו נחשפים הילדים ל"בסיס" של המוזיקה שהוא סולם הצלילים ולומדים מושגים מוסיקליים בדרך חווייתית, שתסייע להם בעתיד ללמוד לנגן בעצמם.

- **דברים חשובים...רגע לפני שמתחילים**
- לפניך קורס בסיסי ללימוד נגינה במטלופון, כל פרק בקורס מתמקד בדקלום/ שיר שכתבתי במיוחד ללימוד על הכלי הנפלא הזה.
- בקורסי ההמשך אלמד שירים נוספים, איתם "נצלול" לעומק מבחינה מוזיקלית ונרחיב את הנושאים הנלמדים בהתאם לתוכנית השנתית הנלמדת בגן
- 1. חוברת זו המצורפת לקורס, באה כעזר ותמיכה לקורס באתר, ממליצה לך לעקוב אחר כל שיעור גם בחוברת, לסמן לעצמך דברים חשובים או רעיונות שעלו לך בזמן הצפייה
- 2. המלצה חמה, אם את עובדת עם ילדים או שיש לך ילדים בבית, אחרי כל שיעור תנסי ליישם עליהם את הנלמד כי בעזרת ההתנסות דברים יתבהרו וישארו עמוק בזיכרון ותוכלי לשלוף ולהשתמש בהם בכל עת
- 3. המטלופון שאנו משתמשים בו בארץ בנוי לפי הצבעים במטלופון עליו אני מנגנת בשיעורים, אין צורך לרכוש מטלופון גדול ומתפרק כמו שלי, אמנם צליליו יותר חזקים וניתן להוציא ולנגן על כל צליל בנפרד, אבל הוא כבד ומסורבל ופחות מתאים לעבודה עם תינוקות ופעוטות שנמשכים אליו ומתקרבים והוא עלול להתפרק
- 4. לפני שאת מתיישבת לך בכיף ומתחילה ללמוד, אני ממליצה לרכוש מטלופון (פחות חשוב אם יש לו מסגרת מסביב/או בלי, המסגרת מוסיפה לו עמידות והכלי יותר מוגן ופחות חד, אך שניהם טובים באותה מידה עבורך כמנגנת), **שימי לב שהצבעים תואמים את המטלופון בקובץ המצורף להדפסה**
- ניתן להשיג את המטלופון בחנויות לכלי נגינה וחנויות המוכרות ציוד לגני ילדים וגם און ליין

זהו, עכשיו כשהכל מוכן, אפשר להתחיל.....בהצלחה!

אז יוצאים לדרך....בהצלחה!

מטלופון פון פון

דקלום הכרות עם הכלי

מטלופון נעים להכיר....

מקורו של המטלופון הוא בקסילופון, הקסילופון הוא כלי הקשה עשוי עץ המכיל 3.5 אוקטבות (אוקטבה = 8 צלילי סולם, למשל מדו עד דו) הוא מורכב ממוטות (קלידים) באורכים שונים (המכוונים להשמיע צלילים שונים כשמקישים עליהם) בסידור דומה לזה של פסנתר ועליו מקישים עם שני מקלות עץ (מקושים) אשר בקצותיהם חומרים בדרגות קושי שונות להפקת צלילים רכים או חדים.

כלי נגינה נוסף שצליליו דומים יותר לזה של המטלופון הוא הגלוקנשפיל, גם הוא כלי נגינה ממשפחת כלי ההקשה בעל צליל נקי דמוי צלצל פעמון. הגלוקנשפיל הוא סוג של מטלופון בו המוטות עליהם מקישים עשויים ממתכת. הגלוקנשפיל קטן יותר ומשמיע צליל גבוה יותר מהקסילופון.

המטלופון בו אנו עוסקים, גם הוא כלי הקשה עם מוטות (קלידים) ממתכת,

דעת - שילוב אמנויות,

מנהלת משרד – אור קל-שובל: 052-6260234

idaart@gmail.com

www.DaatArt.co.il

בעל אוקטבה אחת (סולם דו מז'ור – דו עד דו) 8 צלילים ולכל קליד יש צליל וצבע ייחודי משלו, אורך הקליד משפיע על השוני בין הצלילים.
המטלופון פותח כמשחק מוסיקלי וכיום משתמשים בו גם ללימוד טרום כלי. (ויקיפדיה)
המטלופון בנוי כמו סולם, ככל שהצליל נמוך יותר הקליד ארוך יותר שעולים בסולם הצליל עולה והכלי קצר.
על המטלופון מקישים במקוש.
לכל צליל יש את הצבע הייחודי שלו
וכך ניתן לנגן עליו לפי צבעים, גם בלי לדעת לקרוא תווים

דקלום "מטלופון פון פון"

את הדקלום הזה כתבתי במיוחד לשיעורים הראשונים בהם אני חושפת את הילדים למטלופון.
הדקלום מתאר בפשטות את הכלי, את השם שלו, את הצבעוניות שלו ואת זה שהוא נראה כמו סולם.
הקשיבו פעם אחת ובפעם השנייה הצטרפו אליי ☺

אל גננו הקטון

היום נכנס מטלופון

פון פון פון מטלופון

פון פון פון מטלופון

צבעוני מלא צלילים

שעולים וגם יורדים

הוא נראה כמו סולם

נגן עליו כולם

נטפס ונטפס

ואף צליל לא נפספס

ונמשיך מבלי לחשוש

ובגליסנדו / ובמגלשה הופ נגלוש

הייחודיות של המטלופון בשיעור

המטלופון משמש כ"עוגן" קבוע בכל שיעורי המוסיקה בגן

יש להחליט בתחילת השנה באיזה שלב בשיעור הכי מתאים להשתמש בו ולדבוק בכך בכל השיעורים

המלצה שלי, להפוך את הוצאת המטלופון לטקס חגיגי...שכולם מחכים לו,

להניח מטלופון בקופסה, להקיש עליה, לשאול את הילדים אם יודעים מה מסתתר בה....

לימוד מושגים מוסיקליים דרך הדקלום

הדקלום יכול להוות גם הזדמנות ללמד מושגים מוזיקליים:

פורטה – חזק - כשאני קוראת לכלי בשמו בפעם הראשונה "פון פון פון מטלופון" אני קוראת חזק

פיאנו – חלש - בפעם השנייה אני קוראת חלש

מגלשה - גליסנדו - גליסנדו אפשר לנגן גם בעלייה וגם בירידה,

בדקלום נשתמש בירידה כי אנחנו גולשים מדו גבוה שטיפסנו עד אליו בסולם, לדו נמוך שהוא השלב הראשון בסולם הצלילים במטלופון.

הדגמת הדקלום במכללת דעת שילוב אומנויות

האינטראקציה עם הילדים בזמן הדקלום/השיר מאוד חשובה

מסייעת להם לקשב וריכוז במסר שאנחנו מעבירים ומפתחת מסוגלות מילולית ומוטורית

אחרי שהצגתי את הדקלום בפעם הראשונה, אני מבקשת מהילדים לדקלם איתי או לפחות לעשות את תנועות הידיים, כמובן בהתאם לגיל ("פון פון" – ידיים כמו רמקול, "הוא נראה כמו סולם נטפס עליו כולם" - יד מעל יד כמו סולם וכד')

דעת - שילוב אמנויות,

מנהלת משרד – אור קל-שובל: 052-6260234

idaatart@gmail.com

www.DaatArt.co.il

שיר המקושים

בואו ונכיר את המקוש

עקרונות חשובים בנגינה על המטלופון

- שיר המקושים מלמד על המקושים, על הצורה שלהם, על מקצבים, מפתח מוטוריקה עדינה, הפרדת תנועה ועוד.
  - על המטלופון מקישים עם מקוש כמו על כלי נגינה אחרים לדוגמה : תוף, שלישי....
- הצלילים של המטלופון הם צלילים פתוחים וארוכים ולכן חשוב להקיש מגבוה ולא קרוב מדי למטלופון כדי שהצלילים יהיו ארוכים וממושכים ולא יקטעו במגע עם המקוש
- אפשר לבקש מהילדים לעצום עיניים ולהקשיב לצליל עד שהוא נעלם ובסיום ניתן להסביר על צליל פתוח וצליל סגור.
- מניסיוני בעבודה עם ילדים, יש להם נטייה לאחוז דווקא בראש המקוש, בעיגול, לכן יש לחזור ולהסביר שאנו אוחדים ברגל של המקוש ומקישים עם הראש, אחרת הצליל לא יישמע טוב.

שיר המקושים (הצגת השיר)

- לפני שאני מתחילה להשמיע את השיר המוקלט אני מדברת אותו ושרה אותו ללא לווּי אלא רק בקולי, כך אני יכולה לשלוט בקצב, לעצור ולהסביר את המילים וכשאשמיע אותו מוקלט הילדים כבר יבינו אותו, יכירו אותו וגם יצטרפו בשירה ותנועה.
  - המקוש דומה למחוש, וגם יצא לנו חרוז....
- אני אוהבת גם לחבר את השיר לנושא הסתיו כשמדברים על המחושים של החילזון,
- ודרך חלוקת המקושים כבר נפעל גם בנגינת מקצבים כמו בשיר ונמשיך בזחילה כמו חילזון עם מחושים

נלמד על מקצבים דרך השיר

שיר המקושים הוא הזדמנות מצוינת ללמד את הילדים מקצבים.
למי שמעוניינת להעמיק, בפזמון יש לנו משקל של 4/4 (ארבעה רבעים)

פזמון 1- רבע+ רבע+ חצי (חצי = שני רבעים, את הראשון מקישים ואת השני מושכים) – סה"כ 4 רבעים

פזמון 2- שתי שמיניות + רבע (שתי שמיניות = רבע) **ושוב** שתי שמיניות + רבע - סה"כ 4 רבעים

במוסיקה יש סדר, ממש כמו במתמטיקה

שיר המקושים שירו איתי ©.....

מקוש אחד ועוד מקוש

עם רגל אחת וגם עם ראש

מקישים על הרצפה

מקישים שכל הגן יישמע

פזמון 1

מקישים בימין

מקישים בשמאל

מקישים ביחד

בקול גדול

מקישים בימין

מקישים בשמאל

מקישים למעלה

וזה הכל

מקוש אחד ועוד מקוש

עם רגל אחת וגם עם ראש

קופצים זה על זה כל כך מצחיק

מקישים טיק טיק טיק טיק טיק טיק

דעת - שילוב אמנויות,

מנהלת משרד – אור קל-שובל: 052-6260234

idaatart@gmail.com

www.DaatArt.co.il

פזמון 2 מקישים בימין....

מקוש אחד ועוד מקוש

עם רגל אחת וגם עם ראש

מטיילים בלי להפסיק

מקישים טיק טיק טיק טיק

פזמון 3 מקישים בימין...

המקוש – חקר הכלי

שיר המקושים יכול להתאים לחשיפה הראשונה של הילדים למקושים

ודרכם אפשר לפתח את היצירתיות של הילדים:

1. לתת לילדים להציע רעיונות מה לעשות עם המקוש- לאפשר להם לחקור את הכלי

2. באילו מקומות ניתן להקיש אתו – לדוגמה על אברי הגוף, על הריצפה וכד' לחכות לתשובה ולהקיש כמו הילד שהציע

3. להקיש במקצבים שונים – רבעים, שמיניות, מהר, לאט

4. להקיש חזק וחלש

נלמד על כיוונים דרך השיר

שיר המקושים הוא הזדמנות מצוינת ללמד כיוונים

ימין

שמאל

למעלה

למטה

הדגמת "שיר המקושים" במכללת דעת שילוב אמנויות

• מי שעובדת עם קטנטנים שמתקשים להקיש בבית השני שתי שמיניות ורבע,

ניתן להקיש רק רבעים כמו בבית הראשון

• עם שיר המקושים ניתן גם לפעול במרחב.

במהלך הבית בשיר אנו צועדים במרחב עם המקושים ביד ובפזמון עוצרים ומקישים על הרצפה.

דעת - שילוב אמנויות,

מנהלת משרד – אור קל-שובל: 052-6260234

idaatart@gmail.com

www.DaatArt.co.il

שעור 3 – צלילים בצבעים

שיר להכרות עם סולם הצלילים הצבעוני

הצבעים במטלופון ולמה זה חשוב.....

התכונה הבולטת ביותר של המטלופון שמייחדת אותו משאר כלי הנגינה זו הצבעוניות שלו

1. המטלופון מושך את תשומת לב הילדים ומסקרן אותם
2. בעזרת המטלופון אפשר ללמוד על סולם הצלילים
3. בעזרת המטלופון ניתן ללמד צבעים ובהמשך הצבעים והצלילים יתחברו.

דו- כחול

רה - צהוב

מי - אדום

פה - ירוק

סול - סגול

לה - כתום

סי - ורד

דו - תכלת בשמים גבוה כמו ציפור שמתגלשת

את המטלופון ניתן להניח כמו סולם (אנכי- כשהדו הנמוך הכחול קרוב לרצפה)

או כמו פסנתר (אופקי – כשהדו הנמוך הכחול משמאל) לבחירתך

דעת - שילוב אמנויות,

מנהלת משרד – אור קל-שובל: 052-6260234

idaatart@gmail.com

www.DaatArt.co.il

- לילדים בגיל הרך קיים קושי להבחין שמיעתית בין צליל נמוך לצליל גבוה ולכן אני משתמשת לאורך השנה בציפור בזמן שאני מקישה או שרה צלילים גבוהים כדי להמחיש שמדובר בצליל גבוה כמו ציפור שעפה גבוה בשמים.
בנוסף אני מעמידה את המטלופון במאונך כמו סולם ומנגנת עליו כדי להמחיש שהצלילים עולים
- וטיפ קטן ממני- ממליצה לחזור ולנגן את סולם הצלילים בכל שיעור, החזרתיות מסייעת לקליטת גוון הצליל ושמו ותוכלו להבחין בכך שככל שמתקדמים בשיעורים הילדים מתחילים להצטרף בשירה או זמזום של הצלילים.

צלילים בצבעים ללא מוזיקה – הצגת השיר

אני אוהבת להפוך כל שיר לסיפור מעניין, קצת דרמטי אפילו כדי למשוך את תשומת לב הילדים ולסקרן אותם.
לרב, תחילת הסיפור תהיינה המילים שפותחות את השיר/דקלום

השיר צלילים בצבעים מתאים לפעילות במרחב מניחים על הרצפה שמשונית עם הצבעים של המטלופון או חישוקים לפי הצבעים של המטלופון (אחד אחרי השני בהתאם לצבעי המטלופון)

בבית - מקיפים את טור החישוקים
בפזמון - קופצים מצבע לצבע בהתאם למילות השיר

שיר "צלילים בצבעים"
מוזמנים לשיר איתי:

אל עולם הצלילים
נכנסו הצבעים
צבעו וקשטו
את כל החברים
כל צליל שם קיבל
רק צבע אחד
שאותו אוהב הוא במיוחד

דו אוהב כחול
ורה אוהב צהוב
מי אוהב אדום כמו פרח
פה אוהב ירוק
וסול אוהב סגול

לה אוהב כתום אוכל לו גזר כל היום
סי אוהב ורוד
ודו אוהב תכול
לשיר מהתחלה אני יכול

הדגמת השיר במכללה

- כשגיל הילדים מאפשר זאת (לקראת גיל 3 ומעלה) אני מזמינה בכל פעם 2 ילדים שישבו משני צדי המטלופון עם מקוש בידם ומזמינה אותם להקיש לפי הצבע בשיר, אם קצב השיר מהיר מדיי אני שרה ללא לוויו וכך יכולה להתאים את קצב השירה לקצב ההקשה של הילדים
- ניתן גם להדפיס מקלדת צבעונית, לניילן אותה ולהגיש לכל ילד עם מקוש (ניתן גם להצביע עם האצבע), פלטפורמה מצוינת ללימוד צבעים

בנוס – "טיול בצבעים"

שיר ופעילות לכל עת

השיר "טיול בצבעים" מתאים לכל עת, ללימוד צבעים, לשיעור על הטבע, כשחוזרים משבת אחרי שטיילנו עם המשפחה או לתקופת האביב שמזמינה אותנו לצאת ולטייל

מערך הפעילויות

לקחנו את נושא הטיול שהוא נושא מרתק ושילבנו אתו את נושא הצבעים שכל כך אהוב על הילדים. דרך הצבע המוכר נלמד שפה חדשה. נכניס לגן את העושר של הטבע דרך הצבעים. ומשם נוכל להמשיך לעוד מושגים וגם לשפת הרגשות.

טיול בצבעים / מילים ולחן: נורית וייס-לוי

יצאתי לטייל בארץ ישראלX

ומה ראיתי שם?

דשא ירוק ופרח אדום, שמש צהובה, שמיים בכחול

דשא ירוק ופרח אדום, שמש צהובה –נתנה לי נשיקה

פזמון:

יצאתי לטייל היה יום נהדר

קפצתי השתוללתי עד שהיום נגמר

פעילות עם השיר

- נכיר לילדים את הדשא הירוק, הפרח האדום, את השמש הצהובה והשמים הכחולים.
נשחק משחק עם ארבעת הצבעים :
1. אני מחביאה צבע אחד ושואלת מה חסר?
2. אני מצביעה על הצבע במטלופון ואתם עונים איזה צבע זה ובהמשך גם איזה צליל

דעת - שילוב אמנויות,

מנהלת משרד – אור קל-שובל: 052-6260234

idaatart@gmail.com

www.DaatArt.co.il

3. נלמד את הילדים תנועות ידיים לכל אחד מהמוטיבים
4. נשיר את השיר עם תנועות ידיים בישיבה במקום
5. נצא לטיול במרחב לצלילי השיר ובפזמון נצרף תנועות ידיים.
- אפשרות נוספת היא, שנעמוד סביב תמונה של המוטיב המוזכר בשיר, נחלק את הגן לקבוצות לפי צבע ועוד.
6. ניתן לשלב הליכה במסלולים וסוגי הליכות (קדימה, אחורה, על קצות אצבעות, ברגליים כפופות, מהר, לאט)

טיפ מנורית - אחרי שחשפנו את הילדים לשיר בהזדמנויות שונות אני מזמינה כל פעם שני ילדים שיושבים משני צדדיו של המטלופון ומקיישים לפי הצבע שמוזכר בשיר

ועוד מתנה קטנה...

דקלום מקסים במתנה שיכול לבוא כהכנה מקדימה לשיר "טיול בצבעים"

דקלום טיול, טבע וצבע – מילים: אפרת שמואליאן

יצאתי לטייל
בארץ ישראל
עם כובע, משקפיים
ובקבוק מלא במים
ומה ראיתי?
את הדשא הירוק
ראיתי מרחוק
ולפרח האדום
נופפתי לשלום
הכחול שבשמים
לי האיר את העיניים
והשמש בצהוב
בלב עשתה לי טוב
נדקלם עם תנועות ידיים. יכול לבוא כהכנה לשיר טיול בצבעים.

בסרטונים ניתן לראות את הפעילות והדרכה בנגינה...בהצלחה!

ולסיום סיומת...

מקווה שנהנית מהקורס, שרכשת כלים חדשים ללימוד ולנגינה והכי חשוב מבחינתי שתכניסי לגן את כלי הנגינה המדהים הזה...

להתראות בקורסים הבאים

נורית ☺